

telepensjonisten

Medlemsblad for Telepensjonistenes Landsforbund

Nr. 3/24 - 51. årgang

**Jon fortsetter
kampen for Vigra**

**Tine har blitt
bartender**

**Ove og Terje lager video om
manuell telefon**

Lederen har ordet

Årets sommer ble litt annerledes for oss – kroppen måtte på service og skifte noen deler, deretter var det behov for opptrening som igjen medførte vi holdt oss i nærheten av fortet hele sommeren.

Nå er vi tilbake i hverdagen og ser frem mot høstens gyldne øyeblikk. Et helt åpenbart høydepunkt er når høsten bringer med seg solnedganger og den magiske skumringstime, selv om vi noterer at målestasjonen på Florida i Bergen sentrum viser til sammen 787 millimeter nedbør i juni, juli og august.

Det er startet en ny vervekampanje, målet er at vi alle prøver å verve minimum ett nytt medlem – de som verver flere enn to - blir premiert og den som verver flest vinner en Ipad, så løp ut og verv.

Høsten er like rundt hjørnet, og det er på

tide å se fremover og planlegge spennende aktiviteter og arrangementer som vi gleder oss til å dele med dere. Telepensjonistenes Landsforbund har som hovedmål å ivareta interessene og velferden til våre medlemmer. Det skal vi fortsette med.

Sammen med de andre SAKO organisasjonene skal vi avholde konferanse 30. oktober. Her vil vi, foruten statsbudsjett for 2025 og 2026, bl.a. diskutere «Flere aldersvennlige boliger» - det skal bli spennende å diskutere hvordan vi kan komme frem til konkrete, men enkle tiltak innen kognitive, fysiske og sosiale områder for å skape boliger og nabolag som er egnet for eldre. Hvordan det kan bli enklere å bo hjemme når man blir eldre. Vi kan f.eks. finne tiltak for mennesker som utvikler demens. Fysiske tiltak kan gjøre det lettere å bevege seg hvis man har fysiske

utfordringer. Sosiale tiltak som kan skape gode møteplasser og forhindre ensomhet. Det er ikke vanskelig å finne tiltak for å få dette til. Det være seg enkle låsesystemer, tilpassede benker og uteområder, og kjøkken uten høye overskap som er lett tilgjengelig. Samtidig må vi erkjenne at det hjelper ikke bare med tekniske hjelpemidler hvis du føler deg isolert der du bor. Vi må ha sosial kontakt og aktivitet, og dette er viktig for helsen.

Ta gjerne kontakt med oss dersom du har tips og triks vi kan ta med oss videre, sammen kan vi skape en enda bedre fremtid for alle pensjonister.

Ha en riktig god høst alle sammen.

Tore Haugland
Forbundsleder

INNHOOLD

Lederen har ordet	s. 2	Bildet	s. 11
Nytt fra landsstyret	s. 3	Kva er Landslova av 1274?	s. 11
Nye sjefer i Telenor	s. 4	Fra telepensjonist til bartender	s. 12
Best på tur	s. 5	Historien om den manuelle	
Nye medlemmer	s. 6	telefonen i Norge	s. 12
Topp engasjement	s. 7	Raumabana 100 år	s. 12
Vigra - et nasjonalt krigsminnemerke	s. 8	Tilbakeblikk	s. 14
Telepensjonistene i Ålesund skuffet		Sang i september	s. 15
over Telenor Infra	s. 10	Småstoff	s. 16

Neste nummer av bladet kommer ut 5. desember. Tips og stoff sendes på e-post til gunhi-s@online.no innen **14. november**.

Forsidebilde: Visby Sankta Maria domkyrka Foto: Gunhild G. Skoglund.

Redaktøren forbeholder seg retten til redigering og nedkorting av innlegg.

Utgitt av Telepensjonistenes Landsforbund. Redaktør: Gunhild G. Skoglund. Ansvarlig redaktør: Tore Haugland.

Nytt fra landsstyret

Fripoliser

Regjeringen har satt ned en arbeidsgruppe som skal vurdere regelendringer for fripoliser. Arbeidsgruppen skal vurdere mulig sikring av verdiene og reguleringene av fripoliser.

Opprinnelig skulle rapporten fra arbeidsgruppen ferdigstilles i slutten av juni i år. På grunn av streiken i offentlig sektor ble fristen utsatt, og rapporten forventes ikke ferdig før i månedsskiftet august/september.

Våre gamle medlemsblad

Telepensjonisten er inne i sin 51. årgang. Bladet har dermed en lang historie og er en dokumentasjon på mye av telepensjonistenes verk og virke i det ganske land. I forbindelse

med overgang til ny hjemmeside tok det litt tid før alle bladene ble tilgjengelige, men nå er alle årganger på plass på telepensjonistene.no.

For årgangene før 1995 er det dessverre noen huller, men ellers er alle utgivelsene med. Hvis noen har blader som mangler er vi svært takknemlige for å kunne låne.

For at Telepensjonisten skal fortsette som et interessant medlemsblad ber redaktøren om tips til saker. Smått og stort tas mot med takk.

Årets SAKO konferanse

Konferansen arrangeres av Pensjonistforbundet, og den er et viktig møtested for flere pensjonistforbund, blant annet telepensjonistene. Programmet er foreløpig ikke gitt, men vi lover en liten rapport i neste nummer av Telepensjonisten.

Konferansen går av stabelen 30. oktober på Folkets Hus - Oslo Kongressenter. Vi deltar med fem representanter fra landsstyret; leder Tore Haugland, nestleder Anne Sørli-Johansen, kasserer Finn-Egil Elster, sekretær Harriet Karlsen og styremedlem Einar Nymo.

Landsmøte 2025

Nester års landsmøte er fastsatt til 23. - 24. april på Quality Airport Hotel Gardermoen. Landsstyret er allerede godt i gang med planlegging av programmet. Lokale ledere bes notere datoen allerede nå, vi kommer tilbake etter hvert som detaljene kommer på plass.

Anne Stødle,
Haugesund
aeostodle@outlook.com
Mob: 906 90 540

Jan Riddervold,
Lillehammer og Gjøvik
j-ri@online.no
Mob: 916 28 146

Leder Ulf Rathe,
Bergen og Hordaland
ulf.rathe@gmail.com
Mob: 900 14 520

Vi ønsker flere medlemmer

Vi er i gang med ny vervekampanje, den ble sparket i gang 1. mai i år og varer til 1. april neste år. I skrivende stund er 12 nye telepensjonister vervet.

Superververen blir offentliggjort på landsmøtet i april, og kan ta imot en iPad som hovedpremie. De som verver minst tre medlemmer i løpet av kampanjen får ett gavekort på 300 kroner hver.

Husk å registrere deg som verver på telepensjonistene.no så du blir med i konkurransen.

Gi et tips til redaktøren av Telepensjonisten hvis din forening gjør spesielle tiltak under kampanjeperioden.

Online eller post

Du kan velge om du vil lese medlemsbladet vårt på telepensjonistene.no eller få bladet i postkassa. Hvis du leser bladet på hjemmesiden så gi oss beskjed. Bladet blir lagt ut noen dager tidligere enn om du venter på posten, vi sparer porto og papir, og visstnok er det også positivt for miljøet.

Ny adresse?

Hvis du har endret adressen, og fortsatt vil ha Telepensjonisten i postkassa, så gi oss beskjed. Si også fra hvis flere i samme husstand får bladet.

Ny finansdirektør

Telenor Group har ansatt Torbjørn Wist som ny finansdirektør (CFO). Han er en erfaren CFO som tidligere har jobbet i Telenor. Han tiltrer senest 1. februar 2025.

Wist er for tiden konserndirektør og finansdirektør i Wallenius Wilhelmsen. Han har tidligere jobbet over 13 år for Telenor der han fungerte som SVP & Group Treasurer. Han ledet også Telenors Group M&A-avdeling, etter å ha tilbrakt et tiår i internasjonale investeringsbanker med hovedfokus på telekombransjen før han begynte i selskapet.

– Å komme tilbake til Telenor som Group CFO er en stor ære og et privilegium. Telenor er i en unik posisjon til å skape verdier for sine aksjonærer og andre interessenter ved å tilby innovative kundeløsninger og ny teknologi. Jeg er glad for å bli en del av denne reisen og bidra til konsernets strategiske retning og økonomiske resultater, sier Wist.

Proessen med å ansette Telenors neste finansdirektør er gjennomført i samarbeid med påtroppende konsernsjef, Benedicte Schilbred Fasmer.

– Jeg ser frem til å samarbeide med Benedicte og resten av konsernledelsen, i tillegg til styret, de andre Telenor-selskapene og resten av kollegene mine. Jeg gleder meg til å bidra til en sterk samarbeidskultur som gjør at vi når Telenors mål framover, sier Wist.

– Jeg er glad for at Telenor får en sterk og erfaren finansdirektør i Torbjørn Wist, og jeg er sikker på at han er et godt valg for Telenor fremover. Frem til Torbjørn tiltrer vil Kasper Wold Kaarbø fortsette som konstituert CFO, sier konsernsjef Sigve Brekke.

Telenor, 31.07.2024

Ny konsernsjef

Styret i Telenor har ansatt Benedicte Schilbred Fasmer som ny konsernsjef. Sigve Brekke fratrer 1. desember, etter over ni år som konsernsjef.

Nåværende konsernsjef Sigve Brekke har en kontrakt som innebærer pensjonering ved utgangen av 2024.

– Styret har vært på jakt etter den best kvalifiserte kandidaten til å lede Telenor, og vi er glade for at Benedicte Schilbred Fasmer har takket ja til å gå inn i denne rollen. Telenor er et viktig selskap for de 200 millioner kundene vi har i selskapene vi eier i, og for samfunnet rundt oss. Vi trenger en konsernsjef med gode lederegenskaper, som forstår hvordan teknologi vil gjøre oss i stand til å levere sikre og gode kundeopplevelser, og en som vil sikre fortsatt lønnsom vekst for selskapet, sier styreleder Jens Petter Olsen.

Benedicte Schilbred Fasmer er i dag konsernsjef i SpareBank 1 SR-Bank, som er i ferd med å gjennomføre den største norske bankfusjonen på 25 år. Hun har tidligere vært konserndirektør i Fremtind Forsikring og konserndirektør i DNB Bank hvor hun ledet Bedriftsmarked. I tillegg har hun betydelig kapitalmarkedserfaring, inkludert private equity, corporate finance og flere andre banker, inkludert Citibank, samt fra FMCG-bransjen. Hun har blant annet vært styreleder på Oslo Børs, medlem av representantskapet i Norges Bank og styremedlem i Vipps. Benedicte er fra Bergen, er gift og har to barn.

– Jeg føler meg utrolig privilegert som får muligheten til å lede Telenor, som er i en egen klasse når det gjelder lønnsom vekst og kundeopplevelse i den europeiske telekombransjen. Jeg har jobbet med digital innovasjon og transformasjon i to tiår, og etter min mening står bank og telekombransjen overfor ganske sammenliknbare endringer. Jeg ser veldig frem til å bidra til fortsatt vekst og kundefokus i Telenor, sier Benedicte Schilbred Fasmer.

Sigve Brekke har vært konsernsjef i Telenor siden august 2015. Siden Brekkes oppstart har Telenor-aksjen gjort det 50 prosent bedre enn S&P European Telecommunications Index, inkludert utbytter.

– Gratulerer til styret med å ha funnet en god etterfølger. Benedicte går inn i en av de mest spennende og utfordrende konsernsjefstillingene i Norge. Jeg har hatt det gøy på jobben hver eneste dag, og det er et stort privilegium å være konsernsjef i en organisasjon som Telenor, med så mange flinke medarbeidere. Jeg gir full gass de siste månedene, så gleder jeg meg til å ønske Benedicte velkommen til Telenor, sier Sigve Brekke.

Telenor, 23.05.2024

Best på tur

Besøk ved Fårö kirke.

Etter fem dager sammen med glåmdølene våger vi å påstå at lokalforeningen er en av de beste både på planlegging, arrangement og gjennomføring av medlemsturer. Her var det humør og fellesskap i fra vi satte oss på bussen og til vi vinket «hej då» til gjengen.

Gunhild Granum Skoglund

Redaktøren av herværende blad var nemlig så heldig å bli med på en restplass, da Glåmdal telepensjonistforening dro til Gotland nylig.

- Medlemmene våre har selvsagt fortrinnsrett når det gjelder påmelding. Blir det ledige plasser på bussen, så får andre tilbud om å bli med, forklarer leder Aina Holen.

En munter gjeng på 45 personer entret bussen på Kongsvinger som satte kurs mot Skärgårdshotellet i Nynäshamn. Neste dag forlot vi ferja og satte våre føtter på eventyrøya i Østersjøen.

Verdensarven

Visby er Gotlands «hovedstad». En idyllisk by med hansahus, autentiske middelalderhus og den best bevarte ringmuren i Nord-Europa. Visby ble med rette satt på UNESCOs verdensarvliste, faktisk så sent som i 1995.

Øya ligger midt i Østersjøen, og klimaet er spesielt godt innafor bymuren. Sent på sommeren bugner det fortsatt av blomster, spesielt roser, både i private hager og i den lille, men utrolig vakre Botaniska Trädgården. Der finner vi også Almedalen Park, kjent fra TV-overførte politiske samlinger tilsvarende Arendalsuka i Norge.

Domkirken

Foruten muren, som omkranser hele byen, er Visby domkirke en severdighet å ta med seg. Med dagens arkitekter, ingeniører, data og maskiner undrer vi oss stort over hvordan det var mulig å bygge en så stor og vakker kirke. Neste sommer vil trolig byens borgere med stolthet markere sin egen domkirkes åttehundreårs-jubileum. Den ble innviet 27. juli 1225.

Fårö

Gotland byr på mange flotte opplevelser, både av natur og øyas kultur og historie.

Bussen tok oss fra Visby, nordover øya og over til Fårö, og med en meget dyktig guide ble dette en svært interessant dagstur.

Vi nevner kalksteinsbruddet Västra brottet. Et enormt område som for øvrig skaper bekymring for grunnvannet, det pipler nemlig opp til en innsjø (abboren kan bli 60 cm her!), mens kalksteinen blir til sement som bindemiddel i betong. Slik sett kan bruddet ses på både som en velsignelse og en forbannelse.

Fårö er for de fleste kjent fra filmskaperen Ingmar Bergmans tid og datteren Linn Ullmans bøker. Ingrid og Ingmar Bergman ligger begravd ved Fårö kirke.

Ingen er turist på Gotland og Fårö uten å la seg imponere over naturens eget kunstverk, nemlig raukene. Sveriges største sammenhengende raukområde ligger i naturreservatet Digerhuvud på Fårö. Raukene er såkalte skulpturer av kalkstein, skapt av naturen selv gjennom millioner år.

Hele turen ble absolutt vellykket. Den særdeles hyggelige og serviceinnstilte buss-sjåføren Halvor fra Berg Skysstasjon gjorde sitt til en trygg tur, samtlige deltagere bidro med humør og god stemning, det var lange og gode pauser til måltider og passe med tid til egen disposisjon i løpet av de tre dagene på Gotland.

Ingrid og Ingmar Bergman hviler på Fårö kirkegård.

Fra v.: Greta Østlie, Bent Egil Jonassen, Johnny Nordseth, John Holen og Kirsten Nordseth foran rauken, selveste Langhammarsgubben.

→ Vill og himmelblå Sikoria trives i kalkjorda på Gotland. Planten er visstnok anvendelig i medisiner og mat.

→ Brit Bønnsdalen er avhengig av rullatoren sin og har vært med på flere turer. – Det er ikke noe problem! Alle er gode hjelpere, både på bussen, med koffertene og alt, sier hun fornøyd. – Jeg er heller ikke redd for å be om hjelp, legger hun til og roser sjåføren Halvor: – Han er en drøm, alt er uproblematisk!

May Eli og Trond Løvstad koser seg på fellesmiddag på Munkkällaren på gamle torget i Visby.

Nye medlemmer

Håkon Aasvestad og Mette Tømmeraas har nettopp meldt seg inn i Glåmdal lokalforening. Håkon har blant annet ni år bak seg i Telenor mens Mette kommer blant annet fra NAV.

Med telepensjonister både som omgangsvenner og Håkons treningskamerater, hadde de begge hørt mye positivt om foreningen.

- Jeg sto i Landsforeningen for offentlige pensjonister (LOP) og tenkte ikke over at jeg kunne stå tilsluttet til forening samtidig, forklarer Håkon.

- Hva gjorde at du meldte deg inn da?

- LOP Glåmdal ble lagt ned. Og i et hyggelig 80-årslag ble det prat om at telepensjonistene skulle på tur til Gotland. Det hørtes fristende ut, så jeg meldte meg inn.

Åpent for ektefeller og samboere

Telepensjonistene ønsker også partnere velkommen, så vi lurte på om Mette også meldte seg inn.

- Jeg har alltid hørt mye positivt om møter og turer i foreningen, så jeg er medlem, bekrefter hun.

- Å ja, hun vil jo være der jeg er, smiler Håkon lurt.

- Fristen for påmelding var over, men vi satte oss på reserveliste og var heldige å få bli med til Gotland. Vi er veldig godt fornøyd, dette frister til gjentakelse!

- Hva forventer dere som medlemmer i foreningen?

- Å kunne treffe igjen gamle kollegaer, svarer Håkon. – Mange av oss har kommet lenger unna hverandre etter hvert som vi sluttet i yrkeslivet.

Begge er dessuten glade i reiser og opplevelser, noe som Håkons aktive

deltakelse i bedriftsidretten, både mens han jobbet i skolen og Telenor, ga muligheter til. De savner turene.

Friidrettsutøver

- Det har alltid vært bedriftsidrett for meg. Jeg er fortsatt aktiv, men nå i Veteran friidrett, forteller Håkon.

- Hva slags idrett driver du med nå?

- Stavhopp, tikamp ...

Bilder fra sommerens OL i friidrett, hvor folk svinger seg flere meter over stanga, rinner oss i hu: - Stavhopp??

- Jada, jeg er aktiv i nesten alt bortsett fra ski, skyting og bowling.

Beskjedent nok ble ikke resultater nevnt. Så av ren nysgjerrighet googlet vi, og fant at Håkon har halet i land både edelt metall og førsteplasser innen forskjellige grener. For noen år siden fikk han dessuten Kongsvinger Idrettsråds ildsjelpis.

Vi ser spørrende på Mette, er hun også aktiv?

- Neida, jeg er støttende og deltar gjerne på turer og heier han fram!

Håkon og Mette deltar gjerne på flere tele-turer.

Lambgift er ei gotlandsk sauehytte med plass til for på loftet.

Fra v.: Asbjørg Elserud, Ole Johnny Rugsveen, Inger Leer Sandstad, Magne Sandstad og Svein Elserud koser seg på fortausrestaurant i Visby. Alle er medlemmer, med eller uten telebakgrunn.

↑Bent og Hilde Jonassen er med på tur for første gang. - Jeg ble telepensjonist for tre år siden, og endelig passet det oss å bli med, sier Hilde. Her sammen med Inger Halsten (til h.) som ble med en venninne, hun kjente seg fort som en del av gruppa fordi alle er inkluderende. Alle tre har bare positive kommentarer: - Veldig hyggelig og sosialt, og ros til turkomiteen og Berg Skysstasjon som har lagt opp turen.

Kalkstensbruddet Västra brottet

Topp engasjement

Det har gjennom flere år kommet reisebrev til Telepensjonisten fra lokalforeningen i Glåmdal. Vellykkede turer til interessante steder. Så hva er det som gjør at glåmdølene gang på gang reiser av gårde med full buss? Vi antar at lederens engasjement for egen forening smitter over på medlemmene. Vi tok en prat med Aina Holen.

Igelkotten er Gotlands landskapsdjur. En sjarmerende tass, døpt Telepigg, ble overrakt Aina som en velfortjent takk fra alle turdeltakerne for en flott tur.

- Hvor lenge har du vært leder i foreningen?
- Lenge, svarer Aina kjapt før hun må tenke seg om: - Det er vel 12 år nå.
- Og hvordan lykkes dere så godt med turer?
- Vi hadde én vellykket tur i starten, og så har vi lagt opp nye turer på noenlunde samme tidspunkt. Da kan medlemmene også planlegge sin tid, forklarer Aina.
- Foreningen har god økonomi, og vi

sponser jo en del på turene. Likevel har nok reisemål mer å si enn prisen.

Et annet viktig moment er å invitere med venner. Etter at påmeldingsfristen for medlemmene er ute, får de som står på venne- og venteliste tilbud om å bli med.

Ingen turkomite

Årlige turer planlegger styret sammen med sin faste turoperator, Berg Skysstasjon. De kjenner hverandre godt og vet hva som skal til for en vellykket tur. Forslag legges fram på medlemsmøter, og det stemmes over eventuelle alternativer.

Ønsker fra medlemmene vurderes selvsagt. Tips om Gotland kom på et medlemsmøte, og turen føyer seg pent inn i rekken av flere vellykkede turer. Blant annet klarte de å dra av gårde under pandemien, først til Stalheim og Flåm og året etter til Kristiansand og Lindesnes. Og de er slettet ikke skvetne for avstander, de har kjørt til Helgeland, Haugesund/Utsira - her bør det nevnes at

båtturen over til Utsira var krevende for oss innlandskrabber, skyter Aina inn før hun fortsetter oppramsingen; Geiranger/Ålesund og kanskje den morsomste turen; svensk buskspill i Falkenberg.

Medlemspleie

- Hvordan tar dere vare på medlemmene?

- Foruten turene har vi tre til fire medlemsmøter i året og en dagstur vår og høst, gjerne til en forestilling. Av foreningens 145 medlemmer møter det opp imot 50 personer på møtene. Vi har fått flere nye i det siste, forteller Aina fornøyd, og legger til at medlemmene er flinke til å få med seg de yngre.

De har heller ingen problemer med å få folk til å ta på seg verv.

- Har vervekampanjen noe å si når det gjelder rekruttering?

- Egentlig ikke. Alle prater med folk så fort vi treffer noen. Og vi har klart å fange opp folk som har gått til andre bedrifter enn Telenor, gjennom kjennskap og jungeltelegrafene. Det er den gode samtalen som fungerer best!

Kringkasteren må fredes

Vigra – et nasjonalt krigsminnesmerke

De som har lest Telepensjonisten de siste fire årene husker kanskje en omfattende reportasje om Vigra kringkaster (nr. 3/20). Under krigen ble kringkasteren og Ålesund radio det viktigste militære sambandet til England, og Vigra var den eneste frie nasjonale informasjonskanalen i Norge. Telepensjonist Jon Hildre i Ålesund har gjennom flere år ledet venneforeningen for kringkasteren, og han stiller seg uforstående til at Telenor Infra låste venneforeningen ute fra senderbygget. Jon Hildre og hans støttespillere har i lang tid arbeidet for at Vigra kringkaster kan fredes.

Gunhild Granum Skoglund

Fredningsforslaget på høring

Høringsforslaget om fredning av Vigra kringkaster ble sendt fra Møre og Romsdal fylkeskommune 26. august i år. Høringsfristen er seks uker før saken blir sendt videre til Riksantikvaren for endelig vedtak.

Jon Hildre, leder av venneforeningen, har i tillegg sendt med et dokument til Telenor, rikspolitikerne og Riksantikvaren. Hensikten er å få fram fakta og den viktige nasjonale historia om kring-

kasteren og hva venneforeningen har arbeidet med.

Utdrag fra dokumentet

Kringkastarane i Bergen og Tromsø har aldri vore «Telenors bygninger og installasjoner», men NRK sine. Televerket har hatt driftsansvaret for NRK sitt sendar-nett. Desse kringkastarane er primært NRK sitt historiske ansvar. Vigra Kringkastar var eigd av NRK frå 1935-1996. Norkring AS vart stifta i 1996, eigd 60 prosent av NRK og

40 prosent av Telenor. Frå 1999 ble Telenor hundre prosent eigar av Norkring AS.

Telenor er frå 1996/99 (stort sett) eigar av alle kringkastingsnetta i Norge - både NRK og private. Derfor har Telenor eit særleg ansvar for å ta vare på kringkastingsnetta si historie.

Vigra Kringkastar er no den einaste tele-eigde kringkastaren som framleis står på Telenors verneplan. Eldsjeler og Vigra kringkastar Venneforening har sidan 1995 samla og tatt vare på dei

Sendarbygget og trafo/aggregatgarasjen er Telenor sitt ansvar, «Museumsområdet», som består av de eldste verne objekta (1935-52), er Venneforening sitt ansvar mens telehistoria er Telenor sitt ansvar.

eldste verneobjekta frå 1935, -38, -40 og -52 - på eit «museumsområde» ved sendarbygget. I tillegg har vi samla utstyr og dokumentasjon frå den analoge kringkastingshistoria i sendarbygget. Telemuseet, Norkring og andre har støtta oss med 0,5 - 1 million kroner.

Telenor har overført heile Telemuseet til Norsk Teknisk Museum frå 1. januar 2018 og oppløyst Norkring AS som eige selskap frå 1. januar 2020. Sendarbygget frå 1948 er overført til eigedomsselskapet Telenor Infra AS. Norkring AS søkte om å få rive sendarbygget i 2014. Dei fekk løyve i april 2018, men Fylkeskonservatoren innførte midlertidig freding frå juli 2018. Norkring klaga, men klaga vart avvist av miljøverndepartementet i januar 2020.

Telenor Infra stengte av vatn og straum våren 2020 og låste venneforeninga ute frå sendarbygget. Dette til tross for at vi hadde ein avtale med Norkring om å kunne bruke sendarbygget til museumsarbeid. Vi og mange med oss har klaga, men utan resultat. Sendarbygget har fått relativt store skadar på grunn av lekkasjar og mangel på varme og ventilasjon. Dette er eit brot på Fortidsminnelova som sei at bygg som er i ein fredningsprosess skal handsamast som eit freda bygg.

Vigra Kringkastar har også ei viktig

nasjonal krigshistorie. Vigra-sendaren vart ein av tre stor-sendarar i Norge i 1939.

9. april 1940 tok tyskarane stor-sendarane i Oslo og Stavanger og dei regionale kringkastarane i Sør-Norge. Vigra Kringkastar var fri, og sendaren dekte havområdet mellom Skotland, Island og Svalbard og mesteparten av fastlandet. Vigra-sendaren blei det frie Norge sitt viktigaste talerør frå 9.-15. april og del av det viktigaste militære sambandet til våre allierte i London frå 12. til 15. april.

NRK, NTB og Arbeidarpressa med Håkon Lie og mange andre kom til Ålesund om kvelden 15. april etter at Vigra-sendaren vart bomba av tyske fly 15.april. Desse slo seg saman med det lokale informasjonskontoret på Latinskulen i Ålesund og danna «statens informasjonskontor i Ålesund». Leiaren av det lokale og det nasjonale informasjonskontoret var Kaare Fostervoll frå Kristiansund som var rektor på Latinskulen. Han blei også leiar for kontoret i Tromsø etter at kontoret måtte flykte frå Ålesund 29.april. Kåre Fostervoll vart seinare både statsråd og kringkastingssjef i NRK.

12. april 1948 opna kong Håkon 7. «nye Vigra Kringkastar» i eit riksprogram på radio sendt frå Løvenvold kino i Ålesund.

FREDNINGSPROSESSEN

Det er Møre og Romsdal fylkeskommune som fremmer forslaget om freding av Vigra kringkaster. Frist for å komme med merknader er 14. oktober.

Det er lagt ut en pressemelding på fylkeskommunens nettsider.

Merknadene vil bli gjennomgått etter høringsperioden, og kommentert/vurdert innlemmet i fredningsforslaget.

Etterpå sender vi revidert forslag til Giske kommune for vedtak i kommunestyret. Deretter videreføres saken med kommunestyrevedtaket til Riksantikvaren som har myndighet til å fatte det endelige vedtaket.

Ola Hjelen

arkitekt -rådgivar

Kulturavdelinga – seksjon for kulturmiljø og friluftsliv

Møre og Romsdal fylkeskommune

Telepensjonistene i Ålesund skuffet over Telenor Infra

Inge Westad, leder for lokalforeningen, har hele veien støttet venneforeningen i deres innsats for å vedlikeholde og bevare Vigra Kringkaster.

Telepensjonistenes forening i Ålesund har i egen uttalelse til Møre og Romsdal fylke gitt sin støtte til varig vern av Vigra Kringkaster: Denne saken er rimeligvis komplisert med mange parter og komplekse problemstillinger. Dette har vi forståelse for, og er her part bare ved å ha gitt vår uttalelse om støtte for varig vern.

Telenor Infra

Vårt engasjement mot Telenor går på det som står i Jon Hildre sitt skriv med faktaopplysninger: «Telenor Infra stengte vatn

og straum våren/sommeren 2020 og låste Venneforeninga ute fra sendarbygget.»

Venneforeninga har i mange år benyttet bygget til sitt foreningsarbeide samtidig som de utførte vederlagsfritt nødvendig enklere vedlikehold. Skadene på bygget eskalerer nå etter noen år uten strøm og varme.

Problemstillinger

Vigras venneforening ønsket å få strøm til noen frittstående bygg som de disponerer på tomta via anlegget til Vigra kringkaster. Forslaget fra Telenor var egen grøft fra fordelerskap ute på området. I stedet mener vi at Telenor burde sette på strøm for å ivareta bygget fra noe av forfallet. Videre mener vi at venneforeninga bør få tilbake nøkkel og tilgang til bygget på

linje med den avtalen de tidligere hadde med Norkring fra 2005 til Telenor Infra brøt avtalen i 2020. Gevinsten ville for Telenor være at en kunne ivareta kritisk vedlikehold, som blant annet lekkasje rundt vindu.

Vi mener at Telenor setter seg utover dette med at bygg som er i en fredningsprosess skal behandles som freda.

Min oppfordring til Telenor Infra: Løs opp i disse to sakene med strøm og tilgang omgående. Dette burde ikke være noe problem, og det berører etter mitt skjønn på ingen måte den mer komplekse saken som har mange sider ved seg som gjør at det tar sin tid.

*Telepensjonistenes forening Ålesund
Inge Westad, leder.*

For et par år siden inviterte Jon Hildre (nærmest døra) telepensjonister fra Ålesund og Molde til Vigra kringkaster. Der møtte de skiltet «RADIOSTASJON ADGANG FORBUDT» på døra. Venneforeningen hadde gjennom flere år tatt seg av vedlikeholdet inne på stasjonen, men nå møtte de låst dør. Til høyre for Jon står Knut Fuglseth og Inge Westad, ledere for hhv Molde og Ålesund. De er viktige støttespillere for Jon.

Berlin, mai 2024

<< bildet

Når du er interessert i fotografering, er du alltid på utkik etter motiv. Du kan fotografere eit motiv som er der naturleg, t.d. eit landskap. Du kan laga eit motiv etter ein idé du har. Då arrangerer du ulike element i motivet og fotograferer det. Både desse metodane kan gje flotte bilder.

Tekst og foto: Ola Heensåsen

Men det er når du greier å fange eit dynamisk motiv i rette augneblinken du er mest nøgd som fotograf. Du ser at eitt eller fleire element er i ferd med å skapa eit motiv, og du har kameraet klart. Har du i tillegg litt flaks, får du eit godt bilde av det motivet som kanskje er der berre eit tidels sekund før det er borte.

Dette bildet er eit eksempel på det siste. Eg er i Neue Nationalgalerie i Berlin. Her er det ei veldig interessant kunstutstilling, og eg står ved dette fascinerande måleriet med ein djubdeverknad som dreg betraktaren til seg. Då ser eg denne mannen i den fargerike skjorta koma gåande, og eg tenkjer: «du må stoppe her, du må ...» Han stoppar nokre sekund; eg er førebudd og får bildet før han går vidare. Det som gjer bildet spesielt i tillegg til farge-matchen, er at han lyfter hendene og rettar på det lange håret sitt. Det gir bildet noko ekstra og er eit eksempel på rein flaks.

Så kunne eg sjølv sagt ha hatt idéen til dette bildet og arran-

gert det. Då ville eg ha fått eit identisk bilde, og ingen ville ha sett forskjell. Men for meg er dette bildet spesielt fordi eg veit korleis det vart til.

Til slutt: Å filme eller ta mange bilder automatisk for så å plukke ut det eine, er noko heilt anna ...

Kva er Landslova av 1274?

I 1274 samla kong Magnus VI for første gong heile det norske kongeriket under éi lov. Den nye Landslova var eit banebrytande politisk og juridisk arbeid, og etter at han døydde, fekk Magnus tilnamnet Lagabøte – «lovforbetraren». Magnus Lagabøtes landslov står igjen som eit av dei aller viktigaste dokumenta vi har frå Noreg i mellomalderen. Lova gjaldt i over 400 år, og i denne lova ligg spirene til den norske rettsstaten og ideen om folkeleg medråderett, som er ein føresetnad for demokratiet vårt.

Landslova bygde vidare på den gamle norske tingtradisjonen. På same tid var ho påverka av banebrytande tankar og idear som var i vinden i Europa på 1200-talet. For første gong fekk kvinner arve-

rett, og fattige som ikkje klarte å brødfø seg sjølv, skulle ikkje lenger straffast for å stele mat. Retten til å ferdast fritt i og hauste av naturen, som vi finn igjen i vårt eige daglegliv, er nedfelt i Landslova.

Landslova er dermed eit symbol på ein del av norsk historie vi ofte gløymer. I mellomalderen var Noreg nært knytt til Europa. Den norske kongefamilien var gifta inn i europeiske kongehus, den norske eliten utdanna seg ved universitet i Italia og Frankrike, og norske prestar og biskopar var i tett kontakt med paven i Roma.

Utan denne kontakten med Europa hadde ikkje den første felles lovboka i Noreg blitt til. Tankar og idear reiste nordover, og menneska som levde i Noreg i mellomalderen, gjorde dei til sine egne. Historia om Magnus Lagabøtes landslov er ein del av historia om korleis vi blir oss sjølv i møte med andre – og om

korleis Noreg etter kvart blir til det Noreg vi kjenner i dag – i samspel med verda som ligg utanfor.

Kilde: Nasjonalbiblioteket (nb.no)

Den 750 år gamle Magnus Lagabøtes landslov er muligens det viktigste dokumentet i norsk historie.

Foto: Gorm K. Gaare/Nasjonalbiblioteket

Fra telepensjonist til bartender

Tine ble telepensjonist som 65-åring, og sammen med samboer Egil kastet de seg inn i Stavangers utelivsbransje. Du finner henne bak bardisken i Musikkstua Påfyll. Men først litt om Tines yrkesbakgrunn, den er milevis unna ølkraner og flasker med sterkere dråper.

Gunhild Granum Skoglund

Rødrussjenta Tine Sørvaag, født og oppvokst litt utenfor Haugesund, visste ikke helt hva hun skulle gjøre etter artium. Hun ønsket å bli sykepleier, men kom ikke inn på sykepleierskolen. Det ble til at hun meldte seg som lærervikar i Haugesund og Tysvær kommune, og var vikar på barne- og ungdomsskoler i løpet av høsten -75 til julen -76. Hun fikk ofte vikariat for kvinner i mammapermisjon, som den gangen var fire måneder.

Sikra jobb

Det var faren, planlegger i Televerket i Haugesund, som viste henne annonsen til KEL-kurset (Kontor- og Ekspedisjons-Linje) i Laksevåg i Bergen. Tine tok kurset, og dermed startet hun sitt arbeidsforhold i Televerket 3. januar 1977.

- Begynner du i Televerket, er du sikra jobb heile livet, sa far, og han fikk faktisk rett, sier Tine og legger til at det har vært nære på flere ganger, med all omorganisering i Televerket/Telenor de 45 årene hun har vært ansatt.

- Ja, eg tror Telenor har valgt å satse på meg, svarte hun smilende da gamle kjenninger spurte om hun fortsatt jobbet i Telenor.

Beordret videre

Etter endt KEL-kurs, ble Tine beordret til Fellestjenesten i Drammen. Ingen andre fra klassene i Bergen havnet der, men heldigvis kom det ei jente fra Aukra, som hadde tatt KEL-kurs i Oslo. De to ble gode venner, og har kontakt den dag i dag.

Tine Sørvaag er barkeeper på egen pub.
Foto: Privat

Tre måneder fikk de i Drammen før de ble beordret til Rikstelefonen på Gol. Her ble de i nesten to år, til finske montører fra L. M. Ericsson hadde automatisert hele Hallingdal.

Tine søkte seg så til Stavanger i -79, og jobbet sju år på riks- og mobiltelefonsentralen. På grunn av oljen, kom det mange franske, engelske og amerikanske familier til Stavanger. Det var lang ventetid for å få fasttelefon den gangen, så løsningen ble mobiltelefon, som langt fra kan sammenlignes med dagens mobiltelefoner.

Videreudanning

I 1986 tok tredveårige Tine videreutdanning på Teleskolen i Grimstad; Markedsføring og Bedriftsøkonomi.

På denne tiden kom den første omorganiseringen; da var det kamp mellom Bergen og Stavanger om Rikstelefonens eksistens. Bergen vant, og Tine søkte og fikk jobb på abonnementskontoret for data. Hun gikk opp to lønnstrinn, men gikk ned ca. 40 000 kroner i årslønn på grunn av alle tilleggene hun hadde hatt ved å gå fra vaktordning til fast kontortid.

Tine ble på dataavdelingen til hun takket for seg i Telenor. Hun har hatt ansvar for leide samband/mørk fiber til hun gikk av som 65-åring i november -21 med lønn frem til hun fylte 67.

Angrer ikke

Tine ble ikke sykepleier og har heller aldri angret. Hun trivdes godt overalt i Televerket/Telenor.

Musikkstua Påfyll er lett gjenkjennelig.
Se program på musikkstua.no.

Foto: Privat

Kundekontakten, gode kollegaer, sjefene, miljøet: - Nei, jeg ville ikke unnvært de 45 årene i Televerket/Telenor. Det har vært en god arbeidsplass, og jeg klager heller ikke over pensjonen, sier hun fornøyd.

Musikk gir påfyll

Samtidig som Tine gikk av, ble Musikkstua Påfyll, hvor samboeren jobbet som daglig leder, til salgs. De bestemte seg for å kjøpe den. Arbeidsfordelingen var klar, samboer Egil på booking, lønn og administrasjon generelt, mens Tine ble barkeeper med ansvar for lokaler og varelager.

Men de fikk en vanskelig start. Fjorten dager etter kjøpet ble lokalene stengt i tre måneder grunnet korona. Det driftige paret sto likevel på, og etter åpningen har de bygd opp scenen fra tre konserter i uken til program nesten hver dag.

Godt voksne gjester, mange er pensjonister, finner veien til Musikkstua Påfyll. Musikken er allsidig med visesang, blues, coverband og rock & roll. I tillegg byr de på vinsmaking en gang i måneden, mens det er pubgudstjeneste hver søndag, derav en søndag med salmesang som er veldig populært.

I høst planlegger Tine og Egil å åpne på dagtid med musikkinnslag, kåseri og foredrag. Det blir et samlingssted for de som er ledige på dagen.

- Dette er så kjekt! sier Tine.

- Vi får med oss masse kulturelt, møter mange kjekke folk, og de er så fornøyd når de går. De takker for initiativet vårt, så det gir oss bare glede. Og gjør det ikke det lengre, så selger vi!

Hvis noen av Telepensjonistens lesere er i Stavanger, så stikk innom Musikkstua Påfyll i Kirkegata. Det er alltid cover på kveldstid, på dagen er det gratis inngang.

- Velkommen, Kanskje me sees!

Mobiltelefon fra åttitallet.
Foto: Digitalt Museum

Historien om den manuelle telefonen i Norge

I Telepensjonisten nr. 1/23 fortalte Ove Sunde i Telemark lokalforening at han jobbet med en video. Sammen med Terje Norli, som har erfaring fra Telemuseet, tar de for seg historien om den manuelle telefonen. Mange er spente på hva dette blir og når videoen blir ferdig, så vi tok derfor kontakt med Ove for å høre hvordan det går. Her er hans status så langt i løpet.

Arbeidet med videoen om den manuelle telefonen i Norge går sakte, men sikkert framover. Videoen tar for seg historien fra starten i 1876 til nedlegging av Balsfjord sentral i 1985.

Vi har selv samlet inn det meste av rekvisittene som vi bruker i egne opptak. Rekvisitter er alt fra sentralbord, telefonapparat og diverse linjemateriell til Grunnloven av 1899.

En original grunnlovsbok fikk vi fra nasjonalbiblioteket i Mo i Rana. Mye styr for seks sekunders video-opptak. Manus er også stort sett ferdig, men det er enda plass til en god historie - så ta gjerne kontakt hvis du har en historie med glimt i øyet.

Bildematerialet består av opptak i eget green-rom, gamle analoge videoer og ikke minst bilder fra private samlinger og internett. For at opptakene ved sentralbordet skal bli mest mulig realistiske, så har vi fått hjelp av virkelige «telefonister» både som skuespillere og veiledere.

En del av bildene er naturlig nok gamle og til dels uskarpe med mye støy. For å få gode nok bilder har vi derfor knyttet til oss en KI-ekspert. Spennende å lære litt om KI (kunstig intelligens, red. anm.) og de mulighetene dette verktøyet gir.

Så ut over høsten regner vi med at vi skal få fullført prosjektet. Vi må nemlig før jul bli ferdig med alle opptakene, for vi skal ta i bruk green-rommet til julefeiring.

Hilsen Terje og Ove

Karin Stokke, for anledningen i samme antrekk som da hun jobbet på Riksen, under innspillingen.

Fotograf Bjørn Bremdal gjør klar til opptak med Irene Sunde.

Foto: Teknisk museum

Screenshot fra egen video.

Verdas vakraste togreise

Raumabana 100 år

For dovingane har Raumabana opna vegen til kysten og vore eit bindeledd med Nordvestlandet sidan 1924. For romsdølar og turistar som dagleg kryssar perrongen for å koma seg til og frå Åndalsnes er Dombås stasjon eit viktig knutepunkt. Dette feirar vi med togfrokokst på Dombås stasjon 20. september og jubileumsutstilling på Dovre folkebibliotek frå 16. september.

Hundre år etter opninga er Raumabana framleis ei viktig transportåre. Der den buktar seg forbi attraksjonar som Troll-

veggen og Romsdalshorn, har den òg blitt sentral for reiselivsnæringa. Den 115 km lange turen frå Dombås til Åndalsnes er kåra til den vakraste togreisa i verda av reisemagasinet Lonely Planet. Den har òg blitt brukt som kulissar til filmar som Harry Potter og Mission Impossible.

Raumabana var sjølv livsnerva for post og persontrafikk mellom Austlandet og Møre og Romsdal frå opninga i 1924 til 1970-tallet. I dag har veg- og lufttransport teke over ein del av denne rolla, medan banen har blitt meir sentral i reiselivet. Raumabana har spela ei sentral rolle i å knyte regionane våre saman.

Historia til Raumabana har mange spennande kapittel. Bygginga var i seg sjølv ein stor prestasjon, både av ingeniørar og rallarar. Så kom andre verdskrigen. Raumabana fekk spela ei viktig rolle da den i april 1940 vart brukt til å transportere ut 3 000 gullbarrar frå Noregs Bank. Dette var eit viktig tiltak for å hindre den tyske invasjonsmakta frå å få tak i verdifulle ressursar. Frå Åndalsnes vart gullet sendt ut av landet med britiske krigsskip.

Kilde: Dovre kommune

Bruk refleks

Når vi er i mørke tider, bruk refleksen på begge sider.

Dette kunne nesten stå som et motto for bruk av refleks i «mørketida». Fra og med 1. september 1978 har vi fått nye retningslinjer for refleksbrikkens egenskaper. Bruk de gamle brikkene sier fagfolk på området. En refleksbrikke, samme om den er av eldre type, er bedre enn ingen-

ting. Det lønner seg imidlertid å ha en brikke for hvert plagg, slik at du synes.

Det er solgt og utdelt millioner av refleksbrikker her i landet. Men det er dessverre alt for få som bruker dem. De nye forskriftene for produksjon av refleksbrikker stiller krav til refleksevne, refleksflate og at brikken skal være merket med produsentens navn. Vi er det land i verden

som har flest refleksbrikker pr. innbygger. Det gjelder bare å bruke dem.

Hva som er helt sikkert, er at sykehusene ikke får inn skadet folk, som har brukt refleks. Det går år mellom hver gang det blir brakt inn en skadet som har brukt refleks, sier overlege Georg Blikra ved Sentralsykehuset i Akershus.

Telepensjonisten nr. 3/79

Eldre vil bo hjemme

Alle undersøkelser viser at eldre ønsker å bli boende hjemme lengst mulig. Til tross for at eldre stort sett har dårligere bostandard enn andre, ønsker de ikke å flytte. Det er tryggheten og trivselen i miljøet som er viktigere enn selve boligen. Flytting til et nytt sted eller institusjon er en hard belastning.

Ønsket om å bli boende hjemme og kunnskapen om hva som skjer om eldre må flytte, ligger bak det som i dag kalles åpen eldreomsorg. Dette omfatter utbedring av boligen, utbygging av hjemmehjelps- og hjemmesykepleierordningen

og utbygging av tjenester i lokalsamfunnet som gjør det mulig for eldre å leve normalt og ikke bli isolert.

Før eller senere må en del eldre flytte på aldersinstitusjon eller sykehjem. Men utbyggingen av aldersinstitusjoner henger etter og fyller ikke behovet.

Satsing på den såkalt åpne eldreomsorgen og utbygging av aldersinstitusjoner som tilfredsstiller eldres behov, må skje parallelt før vi kan snakke om at eldre i virkeligheten har et valg, skriver Forbrukerrapporten i siste nummer.

Telepensjonisten nr. 3/79

Lønnsforhandlinger for statspensjonistene

Jeg minnes et foredrag ekspedisjonssjef Bruserud fra Sosialdepartementet holdt på Ustedalen høyfjellshotell for tillitsmenn fra Televerkets Pensjonistforbund. Hans konklusjon etter foredraget var tydelig nok og bør understrekes på det kraftigste. Den var følgende: Statspensjonistene er falt mellom to stoler under behandlingen av samordningsloven. (...)

Det snakkes så høyt om hvor godt statspensjonistene har det. Det er ingen som tenker på at pensjonistene gjennom

flere mannsaldre har betalt 10% av sin bruttolønn for å oppnå pensjon. Den har jo gradvis gått nedover. Likevel vil jeg si som ekspedisjonssjef Bruserud sa i sitt foredrag. Pensjonistene i staten har falt mellom to stoler og der sitter de fremdeles.

Jeg håper at den komiteen, som skal utrede overfor myndighetene gunstigere beregningsforslag, kommer til et resultat som kan tilfredsstille statspensjonistene.

Telepensjonisten nr. 2/80, TEMO

Tyverialarm og stokk med refleks

Alle pensjonister i Oslo og Akershus kan ved henvendelse til Oslo Fylkesforening for pensjonister få kjøpt et lite hendig Alarmapparat «BURGLER ALARM», til en rimelig pris. Apparatet kan legges i håndvesken, - men kan også festes på innsiden av inngangsdøren.

Ved eventuelt forsøk på å stjele håndvesken,

eller ved innbruddsforsøk, vil apparatet gi fra seg en skarp og meget godt hørlig pipelyd. Kontoret har også til salgs en spaserstokk, (dame- og herrestørrelse) med refleks og ispigg. Et meget godt hjelpemiddel på glatt føre, - men samtidig en god hjelper når man skal gjøre tegn til å gå over gaten.

Telepensjonisten nr. 3/79

Begrenset viden

Jeg har
en begrenset viden
og ingen ting
helt på det tørre
men i kunsten
å være
litt liten
er jeg kanskje
en smule større –
og jeg har ingen ære
og ingen makt
og liten tro på meg selv
og ikke så meget
jeg skulle
ha sagt
men jeg
sier det likevel -- !

*Heljar Mjøen sakset fra Aftenposten
Telepensjonisten nr. 2/79*

Feil navn i forrige nummer

I reisebrevet fra Harstad (s.15) ble det dessverre feil navn på bildet av Astrid Simonsen og Geir Breivoll. Redaktøren beklager.

Sommerfest på Sørlandet

Telepensjonistene i Arendal er ikke så mange, og da leder Magnar Svenningsen inviterte til sommerfest, så møtte de fleste opp. Magnar har 31 medlemmer i sin lokalforening, og 19 av dem ble med på sommerfesten. Det er alltid hyggelig å ha med ledsagere, så antallet ble plussset på med to til.

Telepensjonistene hadde lagt sin sommeravslutning til Bjellandstrand i midten av juni, da blomstringen er på sitt aller vakreste.

Magnar forteller i reisebrevet: Vi startet med middag, brosmé til hovedrett,

flott servert og med nydelig dessert etterpå. Det var regnvær da vi ankom, men etter hvert klarnet det opp, og vi kunne benytte den vakre hagen. Det ble tid til fotografering og hyggelige passiarer.

Vi avsluttet inne med quiz og kaffe, bløtkake og andre kaker. Tid til hilsener og overrekking av blomster ble det også. Alt i alt et vellykket arrangement.

Bjellandstrand ligger på Tromøy utenfor Arendal og er endel av Raet Nasjonalpark.

Fra v.: Bjørg Lunden, Tor Emil Pettersen, Kjell Kjærstad og Viggo Winge.

Sang i september

- av Einar Skjæraasen

Min elskede! Jeg har en vise å synge
når bladene faller og fuglene drar.
Det sukker i skog etter sang som
forstummet, det mørkner i muld etter grøde som var.
En blekere årstid skal røre vår tinning
med hastige vinger og drivende løv.
September skal gå over jorden og kalle
dens ånde til stillhet, dens hjerte til støv.

En sommer er borte, og ringeren ringer.
Og vinteren venter bak visningens port.
Vi også skal møte vår høst og forarmes.
Vår styrke skal trenge tilbake - og bort.
Og sneen skal falle så stille så stille
- og stemmene dempes i far og i foss.
Og engang - en vårdag - skal knoppene
springe, og heggen skal ange, men ikke for oss.

Vi er hos hverandre, mens dagene vendes
mot fjernere himmel og lavere ild
- og alt som har feste og hjem under solen
er med i det store mysteriespill.
Jeg favner din favn, og jeg kysser din panne
og har deg med ømmere tanke enn før.
Min elskede: jeg har en vise å synge
når fuglene flokkes og trekker mot sør.

KONTAKT OSS

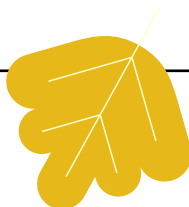
Personvernerklæringen for Telepensjonistenes Landsforbund finner du på telepensjonistene.no om oss.
På telepensjonistene.no finner du også informasjon og aktiviteter under Våre lokalforeninger.

FORBUNDSLEDER	Tore Haugland	Bønnesskogen 169	5154 Bønes	900 22 328	t-haugl@online.no
NESTLEDER	Anne Sørli-Johansen	Slalåmveien 16	0380 Oslo	901 94 231	asoe3@online.no
SEKRETÆR	Harriet Karlsen	Hamneset 200	9404 Harstad	905 43 510	har-okar@online.no
KASSERER	Finn-Egil Elster	Hauketotoppen 18	1266 Oslo	913 21 672	Finn-Egil.Elster@telepensjonistene.no
STYREMEDLEM	Einar Nymoen	Bertrand Narvesens vei 2B	0661 Oslo	916 17 467	nymeinar@gmail.com
1. VARA	Mai Britt Thune	Grønnåsen 46	8073 Bodø	900 15 644	mai.thune22@gmail.com
2. VARA	Aina Holen	Eldemsgate 8	2212 Kongsvinger	905 44 578	ainahol@online.no
REDAKTØR	Gunhild Granum	Ekreberget 9	2390 Moelv	901 30 153	gunhi-s@online.no
TELEPENSJONISTEN	Skoglund				
TEKNISK ANSVARLIG for telepensjonistene.no	Einar Nymoen	Bertrand Narvesens vei 2B	0661 Oslo	916 17 467	nymeinar@gmail.com

Telepensjonistenes Landsforbund
Postadresse: Postboks 800, 1331 Fornebu
Besøksadresse: Snarøyveien 30, sone D2b, 1360 Fornebu
E-post: landsstyret@telepensjonistene.no • www.telepensjonistene.no

Avsender:
Telepensjonistenes Landsforbund
Postboks 800
1331 Fornebu

SMÅSTOFF

Svea tilbake til naturen

Kullgruva Svea på Svalbard ble offisielt stengt 4. mars 2020, og i august i år ble arbeidet med naturrestaurering avsluttet. Etter 100 år med gruvedrift er et område på størrelse med Oslo tilbakeført til naturen.

Svea var en anleggs-by innerst i Van Mijenfjorden på Svalbard. Nå er flyplassen, kraftanlegget, dypvannskaia og nærmere 60 bygg revet.

Ifølge riksantikvar Hanna Geiran står tre vernede bygninger fra før andre verdenskrig igjen. Hun forklarer at bygninger i Svea som ble bygget før 1945 automatisk blir fredet. I tillegg er det enkelte spor på og under bakken som er arkeologiske spor etter gruehistorien på Svea.

Oppryddinga etter gruvedrifta til Store Norske Spitsbergen Kulkompani i Svea er Norges største tiltak for å restaurere naturen.

Kilde: nrk.no

Trim mens du sitter

Har du lyst på litt trim for å holde kroppen i form, men du orker ikke ut? Vi minner om at du like godt kan trimme hjemme i stua. Initiativtaker og primus motor i utviklingen har vært Dagunn Klakegg i Førde. Gå inn på telepensjonistene.no, klikk <Medlem> i toppmenyen og klikk videre på <Trim for de eldste eldre>. Da er det bare å sette i gang – alle monner drar!

OL-ringene

I sommer har vi heiet og ropt og krysset både fingre og tær for norske medaljer under sommer-OL i den franske hovedstaden.

Vi er så vant til å se OL-ringene, at vi knapt nok tenker noe spesielt over dem. Vi vet at de symboliserer verdensdelene, men noen må jo ha tegnet dem en gang. Og noen må ha bestemt farge på ringene.

Vi slo opp på Wikipedia og fant svarene.

De olympiske ringene ble tegnet i 1913 av de moderne lekers grunnlegger, den franske baronen Pierre de Coubertin. Han ville at ringene skulle symbolisere de fem verdensdelene, den blå for Europa, gul for Asia, sort for Afrika, grønn for Oseania (Australia med øygruppene rundt) og rød for Amerika.

Grunntanken til designeren Coubertin ble kalt olympismen. Begrepet ble brukt om den sunne og vennlige kappestriden som lå bak starten av de moderne olympiske lekene.

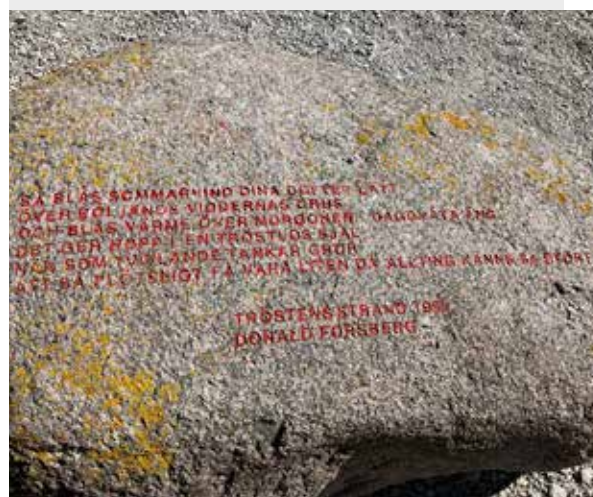
Ringene ble offisielt tatt opp som de olympiske lekers symbol i 1914, og var tenkt brukt på et offisielt OL-flagg under sommer-OL 1916 i Berlin. Men den første verdenskrigen satte en stopper for lekene, og flagget ble første gang heist på stadion i Antwerpen i forbindelse med sommer-OL 1920.

Tröstens strand

Under Krimkrigen hadde den fransk/engelske flåten base på Fårösund. Om lag 22 engelske sjøfolk døde i kolera og ble begravd på den engelske kirkegården på Fårö. Gravsteinen har inskripsjonen 1854 Engelska kolera-gravar.

Her finner vi og minnesteinen med inngravert dikt. Så blås sommarvind dina dofter lätt
Över böljande viddernas grus
Och blås värme över morgonens daggvåta äng
Det ger hopp i en tröstlös själ
När som tvivlande tankar gror
Att så plötsligt få vara liten då allting känns stort

- Tröstens strand 1993, Donald Forsberg.

Paralympisk symbol

Vi lar oss begeistre over den fantastiske innsatsen de paralympiske utøverne makter å prestere. Vi krysser alt vi har også her for de norske deltakerne som kjemper om edelt metall under de 12 dagene i Paris. Men hva med deres flagg? Wikipedia gir svar på det meste.

Det paralympiske symbol består av tre «agito», i fargene rød, blå og grønn, de tre fargene som er oftest representert i nasjonalflagg verden rundt. En agito (lat. sette i bevegelse) er et symbol på bevegelse, formet som en asymmetrisk halvmåne. Det paralympiske symbol ble skapt av Scholz & Friends og godkjent i april 2003.

